

84. заседание

Четвъртък, 14 април 1927 година

(Открито отъ подпредседателя д-ръ Б. Вазовъ, въ 17 ч.)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни) Отварямъ заседанието.

(Отъ заседанието сж отсъствували следнитѣ народни представители: Еминъ Агушевъ, Ангелъ Вълчевъ, д-ръ Хаимъ Исаковъ Давидовъ, Пани Ивановъ, Георги Косовски, Димо Кьорчевъ, Димитъръ Мангърровъ, Михо Марковъ, Петко Найденовъ, Николай Петрини, Господинъ Продановъ, Петко Стайновъ, Никола Хаджиевъ, Александъръ Цаневъ и Василъ Янковъ)

Председателството е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

- На г. Петко Стайновъ — 2 дни;
- На г. Христо Поповъ — 1 день и
- На г. Петко Найденовъ — 3 дни.

Следва Събранието да разреши отпускъ на следнитѣ народни представители, понеже сж се ползували съ повече отъ 20 дни:

- На г. Пани Ивановъ — 4 дни;
- На г. Йосифъ Марулевъ — 2 дни;
- На г. Еминъ Агушевъ — 5 дни и
- На г. Ганчо В. Пѣевъ — 1 день.

Коиго сж съгласни да имъ се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Съобщавамъ ви, че съгласно чл. 95 отъ правилника за вътрешния редъ на Народ-

ното събрание, комисията, която бѣше назначена подъ председателството на младшия подпредседателъ, се събра и прегледа смѣткитѣ, за което е представила и своя докладъ.

К. Лулчевъ (с. д): Колкото за смѣткитѣ — тѣ сж редовни.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Въ този протоколъ се казва: (Чете)

ПРОТОКОЛЪ

Комисията, избрана въ 43-то заседание на 8 февруарий 1927 г., въ съставъ: председателъ: подпредседателя на Народното събрание П. Тодоровъ и членове народнитѣ представители: Пънто Драгановъ, Д. Цвѣановъ, Пан. Т. Калчевъ, Хр. Мирски, Ив. Черневъ и Г. Чернооковъ, се събра на 13 мартъ 1927 г., за да прегледа всички смѣтки на Събранието, съгласно чл. 95 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, за взетото отъ 9 декемврий 1923 г. до днесъ, въ което време се включватъ I, II, III и IV редовни сесии на XXI-то обикновено Народно събрание.

Комисията прегледа смѣткитѣ и намѣри, че презъ горното време сж изтеглени отъ Българската народна банка, Софийски клонъ, и изразходвани отъ контролоръ-счетоводителя на Народното събрание, А. Ганчевъ, всичко 115.096.860 л., показани подробно въ следната таблица:

№ по редъ	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗХОДИТЪ	Изразходвано презъ			
		I редовна сесия: отъ 9. XII 1923 г. до 16. VII 1924 г.	II редовна сесия: отъ 28. X. 1924 г. до 10. IX 1925 г.	III редовна сесия: отъ 23. X. 1925 г. до 30. IX 1926 г.	IV редовна сесия: отъ 28. X. 1926 г. до . . . . .
		лева	лева	лева	лева
1	Представителни пари на председателя и подпредседателитѣ	99.598	144.000	203.700	132.000
2	Пътни пари на народнитѣ представители	26.704	30.145	29.957	13.757
3	Дневни пари на сжцитѣ	23.510.450	30.817. 00	32.911.600	15.127.200
4	Дневни пари на членоветѣ отъ разнитѣ комисии за времето отъ 17. VII до 27. X 1927 г.	1.606.800	—	—	—
5	Заплата на постоянния личенъ съставъ	463.531	929.421	1.015.167	535.384
6	Възнаграждение на временнитѣ стенографи, машинописци и коректори	273.077	401.924	371.669	120.077
7	Заплата на временнитѣ служаци	127.826	191.499	271.418	135.755
8	Канцеларски и други разходи	125.232	172.200	235.862	60.000
9	Отопление и освѣтление	190.000	238.270	245.000	150.000
10	Печатане стенографски дневници и други книжа	783.565	1.362.045	132. 83	392.941
11	Купуване разни съчинения, вестници, списания и пр.	44.800	61.720	35.440	30.140
12	Формено облѣкло и обуца на прислужницитѣ и пр.	5.200	26.470	13.681	36.391
13	Непредвидени вещевствени разходи	10.000	8.095	—	—
14	Възнаграждение за извънреденъ трудъ на персонала	302.333	177.633	178.307	—
15	Пътни и дневни пари на народнитѣ представители, които ще представляватъ Народното събрание въ конгреситѣ на Интерпарламентарния съюзъ и пр.	—	253.240	9.664	27.036
16	Възнаграждение на постояннитѣ стенографи презъ време на сесия, по 100 л. на стенографска смѣна	—	68.305	113.548	59.580
17	За изплащане разноскитѣ по погребението на починалия народенъ представителъ Ст. Хр. Чакърровъ презъ 1925 г.	—	—	11.960	—
	Всичко	27.574.166	34.920.677	35.781.756	16.820.261
	А всичко			115.096.860	

Документитѣ за всички изразходвани суми сѣ изпратени своевременно на Върховната и на Софийската окръжна смѣтни палати, сѣ изключение на документитѣ на сума 18,087.600 л. за дневни пари на народнитѣ представители за м. септемврий 1926 г. и отъ 28 октомврий с. г. до 31 мартъ 1927 г., сумитѣ по които сѣ отпуснати срещу временни разписки и не сѣ оформени, понеже за тѣхъ не е гласуванъ отъ Народното събрание нуждниятъ кредитъ. Тѣзи документи се съхраняватъ въ касата на счетоводството.

Всичкитѣ разходи сѣ извършени съгласно съ относнитѣ се до смѣтководството закони и правилници.

Дневникътъ за издаденитѣ платежни заповѣди, партидната и контролната авансова книга сѣ водени редовно.

За гореизложеното се състави настоящиятъ протоколъ.

Председателъ: П. ТОДОРОВЪ

Членове: { Д. ЦВѢТАНОВЪ
П. КАЛЧЕВЪ
П. ДРАГАНОВЪ
ХР. МИРСКИ
Г. ЧЕРНОКОВЪ
И. Д. ЧЕРНЕВЪ

В. Домузчиевъ (нар. л.): Г. председателю! Преди да пристѣпимъ къмъ дневния редъ, искамъ да отправя една молба къмъ г. министъръ-председателя.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Имате думата.

В. Домузчиевъ (нар. л.): Г. г. народни представители! Вчера, при поименното гласуване на коректива, предложенъ отъ г. Влайковъ, г. министъръ Бобошевски напусна демонстративно министерската маса. Азъ считамъ, че това поведение на г. Бобошевски е изявление за оставка или пъкъ е публично оскръбление на шефа на правителството. Не е безинтересно да зная азъ и Парламентътъ какво мисли г. министъръ-председателъ: днесъ г. Бобошевски е ли въ състава на кабинета или мѣстото му не е тамъ? Защото това бѣше единъ парламентаренъ скандалъ.

Отъ лѣвицата: Bravo! (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Вие знаете много добре, че предложението, по което стана поименно гласуване, бѣ направено по частна инициатива и къмъ него азъ се присъединихъ, и се присъединихъ, както знаете много добре, като народенъ представителъ.

К. Лулчевъ (с. д.): Това предложение обсъждано ли е отъ Министерския съветъ?

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Моля Ви се! — Бѣше дадена свобода на всѣки единъ народенъ представителъ да гласува по свое разбиране. Това бѣше и ваше желание, на всички ви. И иначе не можеше да бѣде. Следователно вотътъ въ този случай на г. Бобошевски, както и на всѣки народенъ представителъ, въ нищо не засѣга кабинета и присѣтствието на г. Бобошевски въ него като министъръ. Това имамъ да отговоря на г. Домузчиевъ. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

В. Домузчиевъ (нар. л.): Това говори за солидарността въ Сговора!

К. Лулчевъ (с. д.): Той самъ не седи на министерската маса.

Х. Христовъ (с. д.): Това е едно народняшко безчестие!

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Пристѣпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — трето четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на чл. чл. 33 и 65 отъ избирателния законъ.

Моля г. докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ В. Начевъ (д. сг.): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправкитѣ и прибавкитѣ, приети на второ четене)

Д-ръ А. Гиргиновъ (д.): Г. председателю! Искамъ да направя едно предложение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Давайте предва- рително предложенията си.

Г-да! Съобщавамъ, че сѣ постѣпили следнитѣ предложения.

Има едно предложение отъ г. Бозвелиевъ, надлежно под- пасино. То гласи така: (Чете) „Чл. 120, алинея втора, се измѣня така: „Общото число на всички действителни бю- летини, подадени въ избирателната околия, се раздѣля на числото на мандатитѣ, които следва да се провъзгласятъ въ околията, плюсъ единица, за да се получи избирнитѣ дѣ- лителъ. Кандидатитѣ листи, получили по-малко гласове отъ избирнитѣ дѣлителъ, нѣматъ право на мандатъ. Ако следъ направеното по този начинъ разпредѣление се окаже, че остане единъ или повече нераздадени мандати, тогава, за да се опредѣли на кои листи ще се паднатъ, постѣпва се по следния начинъ“. Следва текстътъ на закона да примѣра къмъ чл. 120, където вмѣсто „дѣлено на 8“, ще стои „дѣ- лено на 9“ и т. н.“

Има второ предложение отъ г. г. Иванъ Ангеловъ, Вла- димиръ Поповъ, надлежно подписано. Предложението гласи така: (Чете) „Предлагамъ предложението на г. Влай- ковъ, като забележката къмъ него се измѣни така: „Забеле- жка. Гласовѣтъ, добити въ коалиции, не се броятъ при разпредѣление на депутатскитѣ мандати чрезъ окръжния дѣлителъ“.

Има трето предложение отъ г. Лулчевъ, надлежно под- писано, съ следующето съдържание: (Чете) „Алинея трета и четвърта (нови) отъ чл. 161 се отгѣняватъ“.

Има друго предложение отъ г. Гиргиновъ, надлежно подписано, което гласи така: (Чете) „Втората алинея на чл. 120 отъ избирателния законъ се прередактира така: „Общото число на всички действителни гласове въ избира- телната околия се раздѣля на числото на мандатитѣ, плюсъ единица“ и пр. — следва досегашната редакция“.

Има предложение отъ г. Донко Цвѣтановъ, надлежно подписано, което гласи: (Чете) „Въ § 1 точка 8 да се из- хвърлятъ думитѣ: „като къмъ Новоселската административна околия въ изборно отношение, отъ Софийска селска околия се придаватъ следнитѣ общини: Ботунецъ, Горни- Лозенъ, Долни-Лозенъ, Кремиковци, Локорско, Сеславци, Челопечъ, Чепинци и Ябланица“.

Г. г. народни представители! Дълженъ съмъ да забеле- жа, че законопроектътъ, който се гласува на второ че- тене вчера, има следното заглавие: „Законъ за измѣнение и допълнение на чл. чл. 33 и 65 отъ избирателния законъ“, и възъ основа на нашата постоянна практика, предложени- ята за измѣнение на чл. чл. 120 и 161 отъ избирателния законъ не могатъ да се поставятъ на гласуване.

Остава да се гласува само предложението на г. г. Иванъ Ангеловъ и Владимиръ Поповъ, които предлагатъ да се възстанови предложението на г. Влайковъ, като се измѣни само забележката му както тѣ предлагатъ. Това е действи- телно едно предложение, което може да се гласува.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: И то не може да се гласува, защото то засѣга чл. 121.

Х. Статевъ (нар. л), Д. Кьорчевъ (нац. л) и И. Ангеловъ (нар. л.): Какъ да не може?

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Така е.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Правъ е г. мини- стъръ-председателъ. (Възражения отъ лѣвицата)

Д. Кьорчевъ (нац. л): Този пътъ ще се раздѣлимъ. Това е Народно събрание. То може да гласува всичко. (Глъчка)

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни)

Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни пред- ставители! Безспорно, ние сме Народно събрание. Но Нар- одното събрание работи по известенъ редъ. Ако не се спазва тоя редъ ние никаква добра работа не можемъ да извършимъ. Азъ бѣхъ, както допуснахъ всички възмож- ности за най-широко подобрене на избирателния законъ. Станаха тукъ дебати по всички голѣми въпроси, които ин- тересуваха народното представителство. Гласуваха се всички предложения. Така напр. вчера, понеже текстътъ на загла- вието бѣше опредѣленъ, реши се той да се вотира отъ Събранието най-после, за да може въ него да се поставятъ изрично ония членове, които сѣ били предметъ на измѣне- ние. И следъ като всичкитѣ дебати се изчерпаха, гласува се на последно мѣсто текстътъ на това заглавие, където

изрично се каза, че законопроекът се отнася до изменението на чл. чл. 33 и 65. Съ това се свършват всичките въпроси извън онова, което според правилника може да се разглежда сега, сир. да стават предложения за малки поправки и добавки.

Д. Кьорчевъ (нац. л): Има направени предложения.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Моля Ви се, г. Кьорчевъ. Ако има да се правят някои прибавки или поправки въ текста на нѣкой отъ членоветъ на гласуваня на второ четене законопроекта, само това може да се гласува сега.

Ето защо по никой начинъ не мога да се съглася на едно подобно безредие, защото азъ приемамъ всичко, но смѣшенъ да ставамъ и смѣшно да става Народното събрание — това нѣма да допусна. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ) Това да го знаете сигурно! Азъ се борихъ за това, което вие искахте, но не можахъ да го прокарамъ.

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! Не мога да положа на гласуване тия предложения, понеже това не се допуска отъ правилника. (Възражения отъ лѣвицата)

И. Ангеловъ (нар. л): (Тропа силно по банката) Искамъ думата! Не може да гласувате! Вие сте длъжни да ни дадете думата!

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за изменение и допълнение на чл. чл. 33 и 65 отъ избирателния законъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 93) (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ. Тропане по банкитѣ и викове „Долу!“ отъ националь-либералитѣ, народно-либералитѣ и социалдемократитѣ. Шумъ)

В. Домузчиевъ (нар. л): Това е народнящина, това не е Демократически сговоръ! По направенитѣ предложения трѣбваше да станатъ обяснения, а вие не ги допуснахте!

К. Пастуховъ (с. д): Какъ можете да не дадете думата на единъ народенъ представителъ?

Д. Кьорчевъ (нац. л): Ние имаме предложение по заглавието на законопроекта, г. председателю! (Голѣмъ шумъ)

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Вие знаете, че тази практика се потвърди снощи съ вашя вотъ. (Силно тропане по банкитѣ отъ националь-либералитѣ, народно-либералитѣ и социалдемократитѣ).

Г-да! Пристъпваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за разрешаване на Красновската селска община, Пловдивска околия, да еключи заемъ. (Тропането по банкитѣ продължава. Шумътъ се усилива)

Има думата г. секретарьтъ.

Д. Кьорчевъ (нац. л): Това е безобразие! Имамъ предложение за заглавието на законопроекта.

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Кьорчевъ! Недейте, моля Ви се, въ последния день на Камарата. . .

Замѣстникъ-секретарь П. Палиевъ (д. сг): (Всрѣдъ викове „Долу!“ и тропане по банкитѣ отъ социалдемократитѣ, националь-либералитѣ и народно-либералитѣ прочита законопроекта безъ изменение)

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за разрешаване на Красновската селска община, Пловдивска околия, да еключи заемъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 94) (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ. Викове „Долу!“ и тропането по банкитѣ отъ со-

циалдемократитѣ, националь-либералитѣ и народно-либералитѣ продължаватъ. Голѣмъ шумъ)

Има думата г. министър-председателътъ.

Министър-председател А. Ляпчевъ: (Говори всрѣдъ викове „Долу!“ и тропане по банкитѣ отъ социалдемократитѣ, националь-либералитѣ и народно-либералитѣ)

Г. г. народни представители! Азъ ви моля съ привършването на днешната работа да вдигнемъ заседанието.

Утре, въ 4 ч. следъ пладне, ще стане тържествено закриването на четвъртата редовна сесия отъ XXI-то обикновено Народное събрание. (Викове „Ура!“ и продължителни бурни ржкоплѣскания отъ сговориститѣ. Викове „Долу!“ и продължително силно тропане по банкитѣ отъ социалдемократитѣ, националь-либералитѣ и народно-либералитѣ. Голѣмъ шумъ)

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: (Става правъ и говори всрѣдъ непрекъснати викове „Долу!“ и силно тропане по банкитѣ отъ социалдемократитѣ, националь-либералитѣ и народно-либералитѣ)

Г. г. народни представители! Днесъ е последниятъ работенъ день на последната сесия на XXI-то обикновено Народное събрание.

Ние, по силата на конституцията, сме повѣхтѣли, ще трѣбва да се раздѣлимъ, за да се потопимъ и осветимъ отново въ народното довѣрие, което е основата на нашия свободенъ политически животъ. (Викове „Браво!“ и бурни ржкоплѣскания отъ сговориститѣ) Изтеклитѣ четири години бѣха години на борба за затвърдяване парламентарния режимъ върху демократическитѣ принципи и уважението на основния законъ. (Викове „Вѣрно“, „Браво!“ и бурни ржкоплѣскания отъ сговориститѣ) Благодарение на съдействието отъ всички, създадоха се полезни обичаи и се запазиха и затвърдиха добри парламентарни традиции. (Викове „Браво!“ и бурни ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Председателството счита за дългъ въ тоя последенъ день да изкаже голѣмата си благодарностъ за постоянното довѣрие и съдействие, което вие непрекъснато му давахте въ продължение на тѣзи четири години. (Викове „Браво!“ и бурни ржкоплѣскания отъ сговориститѣ) Същевременно председателството проси извинение отъ васъ, ако стъ нѣкоя негова неволна постѣпка е било нанесло нѣкому оскръбление или е засѣгнало нѣкоя лоялна, справедлива амбиция или чисто намѣрение. (Викове „Браво!“ и ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Днеска е день за опрощение. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ) Нека се раздѣлимъ като другари, като другари съ добри спомени, съ спомени за задружна дейностъ въ полза на държавата и народъ. (Викове „Браво!“ и продължителни бурни ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Пожелавамъ на всички ония, които следъ избора успѣятъ да влѣзатъ въ тая свещена сграда, да продължатъ добритѣ традиции и да постоянствуватъ честно да служатъ на държавата и народъ. (Викове „Браво!“ и ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

А ония, които, за голѣмо съжаление, не биха могли да дойдатъ тукъ, увѣренъ съмъ, ще останатъ пакъ добри българи; увѣренъ съмъ, че тѣ ще докажатъ, че на народъ и държавата може и трѣбва да се служи не само когато човѣкъ е народенъ представителъ; че и извънъ Народното събрание има широко поприще за проява на граждански добродетели, на самообладание и героизъмъ, не по-малко високи. (Викове „Вѣрно“, „Браво!“ и ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Нека се раздѣлимъ като приятели и съ неугасваща вѣра въ добритѣ съдбини на българския народъ.

Да живѣе България! (Силни викове „Ура!“ и продължителни бурни ржкоплѣскания отъ сговориститѣ. Викове „Долу!“ и силно тропане по банкитѣ отъ социалдемократитѣ, националь-либералитѣ и народно-либералитѣ)

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 17 ч. 25 м.)

Подпредседателъ: **Д-ръ Б. ВАЗОВЪ**

Замѣстникъ-секретарь: **П. ПАЛИЕВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народнитѣ представители:		Законопроекти:	
Петко Стайновъ, Христо Поповъ, Петко Найденовъ, Пани Ивановъ, Йосифъ Марулевъ, Еминъ Агушевъ и Ганчо В. Пѣвѣв	1531	1) за измѣнение и допълнение на чл. чл. 33 и 65 отъ изборителния законъ (Трето четене)	1532
Докладъ на парламентарната комисия по провѣрка смѣтките на Народното събрание презъ четиритѣ редовни сесии на XXI ОНС (Прочитане)	1531	2) за разрешение на Красновската селска община, Пловдивска околия, да сключи заемъ (Трето четене)	1533
Питане (устно) отъ народния представител В. Домузчиевъ къмъ министъръ-председателя — по поводъ поведението на м-ръ Бобошевски въ вечерашното заседание при поименното гласуване коректива на избирателния законъ, предложенъ отъ народния представител Т. Влайковъ, пита: днесъ м-ръ Бобошевски е ли въ състава на кабинета или не. (Отправяне и отговоръ)	1532	Благодарностъ отъ председателството на Народното събрание къмъ народното представителство за оказаното му съдействие и довѣрие презъ течение на законодателния периодъ на XXI-то обикновено Народно събрание	1533
		Опредѣляне следующото заседание за тържествено закриване на IV редовна сесия на XXI-то обикновено Народно събрание	1533